УДК 336.67

*КРИВОШЛИК А.А.*
*магістрантка, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»*
*ПЛЕТЕНЕЦЬКА С.М.*
*к.е.н, доцент, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»*

# ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПАТ«ЦЕНТРОЕНЕРГО»

Однією із умов ефективного існування підприємства та його стійкого економічного розвитку є ефективне управління витратами.

Дослідження ефективного управління витратами, визначення можливості ризику діяльності, та факторів впливу на оптимізацію витрат проведено на прикладі ПАТ «Центроенерго». На сучасному етапі спостерігається значне зростання витрат на підприємстві в результаті їх безконтрольного, неефективного використання, що в свою чергу призводить до збільшення собівартості продукції, що виробляє підприємство, втрати конкурентоспроможності, а в результаті й збиткової діяльності [ 1].

Дослідженням даної наукової проблеми займалися Грушко В.І., Чумаченко О.Г., Плетенецька С.М.

Метою публікації є дослідження особливостей управління витратами ПАТ «Центроенерго» та розробка рекомендацій щодо їх оптимізації.

Витрати операційної діяльності підприємства ПАТ «Центроенерго» утворюються в процесі надання послуг з виробництва електричної енергії, що постачається на оптовий ринок електричної енергії України та від виробництва теплової енергії (табл. 1).

Таблиця 1

Аналіз витрат операційної діяльності ПАТ «Центроенерго»

| Показники | 2016 рік | | 2017 рік | | 2018 рік | | Темп росту 2018 у порівнянні | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Сума, тис.грн | Стр-ра, % | Сума, тис.грн | Стр-ра, % | Сума, тис.грн | Стр-ра, % | 2016 | 2017 |
| Матеріальні витрати | 6972712 | 69,2 | 6580705 | 68,1 | 11997264 | 82,2 | 172,1 | 182,3 |
| Витрати на оплату праці | 755702 | 7,5 | 1001902 | 10,4 | 1144158 | 7,8 | 151,4 | 114,2 |
| Відрахування на соціальні заходи | 172452 | 1,7 | 234386 | 2,4 | 260485 | 1,8 | 151,0 | 111,1 |
| Амортизація | 193808 | 1,9 | 296071 | 3,1 | 310090 | 2,1 | 160,0 | 104,7 |
| Інші операційні витрати | 1987454 | 19,7 | 1548587 | 16,0 | 893785 | 6,1 | 45,0 | 57,7 |
| Разом витрат | 10082128 | 100,0 | 9661651 | 100,0 | 14605782 | 100,0 | 144,9 | 151,2 |
| Собівартість реалізованих послуг | 8577279 | | 8389812 | | 14108086 | | 164,5 | 168,2 |
| Чистий дохід | 10996105 | | 10918596 | | 14508830 | | 131,9 | 132,9 |

*Джерело: проаналізовано на основі даних [2]*

Управління витратами підприємства повинно проводитись враховуючи як особливості діяльності, так і вплив зовнішніх чинників і рівень конкуренції та місце яке підприємство займає на ринку. При цьому, ефективне управління

витратами повинно передбачати оцінку та усунення неефективних витрат, що мають значний вплив на собівартість продукції та послуг і здійснювати пошук резервів для скорочення витрат і збільшення прибутковості підприємства. Проведемо аналіз операційних витрат ПАТ «Центроенерго» для визначення можливих резервів зниження витрат, залежно від працемісткості та матеріаломісткості витрат.

Якщо дослідити економічну складову витрат, то необхідно зауважити, що протягом трьох років найбільшу питому вагу займають матеріальні витрати, що за останній 2018 рік у порівнянні з 2016 роком збільшився майже вдвічі, що негативно впливає фінансовий результат при цьому значно збільшує фактичну собівартість послуг, а тому керівництву підприємства необхідно проаналізувати причини різкого зростання матеріальної частини витрат . Якщо відстежити чистий дохід збільшується меншими темпами ніж собівартість реалізації послуг та матеріальні витрати. Якщо відстежити матеріальні витрати у 2018 році у порівнянні з 2016 роком і 2017 роком, то спостерігається різкий ріст відповідно на 72,1% та 82,3% відповідно. Разом з тим, значний ріст заробітної плати спостерігається в основному в 2017 році у порівнянні з 2016 роком майже на третину. Підприємство протягом 2016 та 2017 років отримувало прибутки, які за результатами 2018 року різко скоротились за рахунок зростання вартості матеріалів, інших витрат та витрат на оплату праці.

Отже, одним із шляхів скорочення витрат на підприємстві ПАТ «Центроенерго» є внутрішній контроль за надходженням і використанням матеріальних ресурсів, Їх ціноутворенням, ефективним використанням, що дозволить скоротити матеріальну складову витрат та межі ризику зниження прибутковості.

Прибуток ПАТ «Центроенерго» залежить від його операційної активності, чим більший буде обсяг реалізації (чисті доходи підприємства) при зниженні його собівартості при наданні послуг. При аналізі залежності фінансового результату від операційної діяльності підприємства доцільно розглядати два питання, а саме: який обсяг реалізації (обсяг чистого доходу) від надання послуг може забезпечити оптимальний розмір позитивного фінансового результату (прибутку); яким чином реагує величина прибутку на зміну обсягу реалізації послуг.

Отже, необхідно визначити мету основної діяльності підприємства та його стратегічні завдання щодо отримання максимального прибутку. тому постає питання скільки необхідно у вартісному та натуральному показниках суб’єкту виготовляти та реалізовувати продукції чи послуг за певної ціни та рівня витрат на них, щоб забезпечити заплановану чи розраховану суму прибутку.

***Список використаних джерел:***

*1. Плетенецька С.М. Управління витратами підприємства /Кривошлик А.А., Плетенецька С.М. //Актуальні питання сучасної науки та практики: матеріали науково-практичної конференції (м. Київ, 15 листопада 2018 р.) - К.: Університет "КРОК", 2018. - С.192-195*

*2. Фінансова звітність ПАТ «Центроенерго» офіційний сайт http://www.centrenergo.com/ru/*

*3. Грушко В.І., Чумаченко О.Г., Наконечна О.С., Національні фінанси, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017.*